

Sukob interesa - predvorje korupcije

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2014/9/18 13:49:07

58 odluka o sankcijama obustave od plaæe je povjerenstvo donijelo u 2013., a iznos te obustave je 294 tisuæe kuna od kojih se 76 tisuæa kuna neæe moæi naplatiti. Zašto? Zato što u zakonu stoji da se radi o obustavi plaæe dužnosnika koju prima dok je dužnosnik. Ako je u meðuvremenu prestao biti dužnosnik i više ne prima plaæu kao dužnosnik ili ako je volonter onda oèito ne dolazi pod udar sankcije obustave plaæe jer se ovdje primjenjuje ili odstupa od opæeg sustava izvršenje novèanih kazni. To je takoðer toèka normativnog propusta koja traži zakonski popravak. Dakle, ne razumijem kako se moglo dogoditi da samo kod ovog sankcioniranja novèanog dolazi do takvog propusta da je definirana samo plaæa dužnosnika kada se radi o novèanoj kazni.

NASTAVAK ZASJEDANJA 14. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA,
ODRŽANE 18. RUJNA 2014.

5. Izvješæe o radu Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa za 2013. godinu;

DRAGUTIN LESAR:

Hvala lijepa poštovana gospoðo potpredsjednice, kolegice i kolege.

Po prvi puta u 10 godina pred Saborom je jedno izvješæe koje nije puka statistika i nije samo izvješæe o radu nekog od tijela koje po zakonu ima obavezu podnositi svoj izvještaj, nego se radi o jednom kvalitetnom izvještaju kojem je jako puno pažnje posveæeno stanju suštine problemima, potrebnim promjenama koje moramo uèiniti i stanju po meni jednog znaèajnog instituta sukoba interesa u praksi primjene i posljedicama. To je jedan od razloga zašto æe klub Hrvatskih laburista podržati ovo izvješæe, jer se ne radi samo o pukom izvještavanju o radu nego problematici u cjelini. U izvještaju Povjerenstvo upozorava i s pravom istiæe da u Hrvatskoj institut sukoba interesa i uloga Povjerenstva još uvijek je èesto pogrešno shvaæena, nedovoljno ozbiljna i oni su to definirali da bi i mi u Saboru i svi u Hrvatskoj sukob interesa trebali razumjeti i tretirati kao predvorje korupcije. Zašto po mom sudu još uvijek nije dovoljno razvijena društvena svijest o važnosti sprječavanja sukoba interesa? Zato što ne postoji politička odgovornost. I uvjeren sam da tek kada prva ili prvi, dužnosnica ili dužnosnik na bilo kojem nivou budu razriješeni dužnosti zbog dokazanog sukoba interesa, da æe tek tada i to po odluci stranke ili tijela koje stoji iza predlaganja i imenovanja, tek tada æe se ovaj institut poèeti ozbiljnije razumijevati, shvaæati i prihvaæati kao nedozvoljivo ponašanje. Društvena osuda i nulta tolerancija društva – to je cilj- piše Povjerenstvo.

Povjerenstvo dakle smatra da sve mjere i odluke koje oni donose bi trebalo iza sebe imati društvenu osudu neprihvatljivog ponašanja. Međutim, mi svjedoèimo da poveliki broj dužnosnika koji su u ovom izvještajnom razdoblju ili prije toga imali dokazani sukob interesa ne samo da nisu doživjeli društvenu osudu, nego su na sljedeæim izborima pobjeðivali na izborima bilo kao kandidati imenom i prezimenom ili su ih političke stranke uvrštavale na svoje liste i na sljedeæim izborima. I kako onda možemo oèekivati društvenu osudu ako je izostala politička osuda takvog neprihvatljivog ponašanja? Prije nekoliko godina ja sam predlagao izmjene zakona, da je dokazani sukob interesa zakonski osnov za prestanak mandata. I to je bilo odbijeno. Nakon toga je u zakon u prošlom mandatu ušla odredba da povjerenstvo ima ovlast predlagati opoziv odnosno razrješenje s dužnosti dužnosnika kojemu je sukob interesa dokazan, meðutim Ustavni sud je stavio van snage taj dio odredbi zakona. Ovih dana aktualni su prijedlozi o tome da u izbornu zakonodavstvo Hrvatske unesemo odredbe o

zabrani kandidiranja onih građana koji imaju pravomoćne sudske presude do isteka roka rehabilitacije pa je ovo možda prilika da tu temu proširimo i na zabranu kandidiranja onih koji su u dokazanom sukobu interesa svjestan da opet nećemo riješiti problem u cjelini jer Hrvatska ima ozbiljniji problem kako riješiti probleme s onim dužnosnicima koji su već izabrani, a u međuvremenu su se našli s one strane zakona, ne prestaje im mandat po sili zakona, upravljaju resorima za koje su izabrani iz istražnih zatvora, primaju pune plaće i neki su čak bili u bijegu pred hrvatskim pravosuđem.

Ali ono što želim provjeriti, naprosto šokantno, činjenicu: u ožujku 2011. došlo je do promjene zakona, bio je rok da Sabor izabere novo povjerenstvo u roku od 90 dana, dakle u lipnju 2011. je trebalo biti konstituirano povjerenstvo po novom zakonu. Do kraja 2011., cijelu 2012., do veljače 2013. povjerenstvo u ovom sastavu nije postojalo. Kakvu smo poruku poslali u kontekstu društvene osude i tretiranja instituta sukoba interesa činjenicom da više od godinu i pol dana Hrvatski sabor nije izvršio izbor članova povjerenstva? Tko je kriv za to?

Zakonom o sprečavanju sukoba interesa nisu propisani rokovi niti kriteriji redoslijeda postupanja, stoji u izvještaju povjerenstva. Dakle, radi se o jednoj normativnoj praznini koja zahtjeva popravak zakona. To je prvi prijedlog ili upozorenje o normativnoj praznini u zakonu. Dužnosnici i izvještaji o imovinskom stanju, posebice na području lokalne i regionalne samouprave, njihova članstva u upravama i nadzornim odborima trgovačkih društva, upravnih vijeća, ustanova i prijenosa upravljačkih prava u trgovačkim društvima je bio pa skoro najveći broj predmeta s kojim se povjerenstvo bavilo. I oni su ustanovili da je najčešći uzrok ulaska u sukob interesa bila neupućenost.

Kako netko tko je dužnosnik može biti neupućen u zakone RH? Da li neupućenost, povjerenstvo je postupalo da neupućenost nije prihvaćalo kao opravdanje ili razlog, dakle ako su dužnosnici neupućeni u zakone onda doista teško možemo očekivati društvenu osudu građana koji još manje mogu znati i poznavati te zakone.

58 odluka o sankcijama obustave od plaće je povjerenstvo donijelo u 2013., a iznos te obustave je 294 tisuće kuna od kojih se 76 tisuća kuna neće moći naplatiti. Zašto? Zato što u zakonu stoji da se radi o obustavi plaće dužnosnika koju prima dok je dužnosnik. Ako je u međuvremenu prestao biti dužnosnik i više ne prima plaću kao dužnosnik ili ako je volonter onda očitito ne dolazi pod udar sankcije obustave plaće jer se ovdje primjenjuje ili odstupa od općeg sustava izvršenje novčanih kazni. To je također točka normativnog propusta koja traži zakonski popravak. Dakle, ne razumijem kako se moglo dogoditi da samo kod ovog sankcioniranja novčanog dolazi do takvog propusta da je definirana samo plaća dužnosnika kada se radi o novčanoj kazni.

2013. povjerenstvo je dalo 201 mišljenje, očitovanje, a svi sazivi prije toga 150. To je za pohvaliti, i nadam se da ova mišljenja i očitovanja povjerenstva dužnosnici na koje se odnosilo su poštivali i da su ona bila korisna i onim dužnosnicima koji su ih pročitali i mogli iz toga nešto naučiti.

Ono što bih želio pitati i dobiti jasan odgovor, Porezna uprava i provjera imovinskog stanja. 192 zahtjeva na koje je odgovoreno samo manji dio. Razumijem da je Porezna uprava zatrpana mnogim predmetima, ali provjera podataka koju povjerenstvo od Porezne uprave traži u vezi imovinskog stanja bi trebala imati prioritet.

U izvješću se spominje, pazite sada ovo, da na upit povjerenstva Hrvatski sabor nije odgovorio na poziv Povjerenstva, popis dužnosnika na koje se odnosi ovaj zakon. Dakle, Hrvatski sabor nije odgovorio na poziv Povjerenstva na koje se dužnosnike u Saboru primjenjuje ovaj zakon. Bilo bi veoma interesantno, ja bih zaista volio da je Povjerenstvo donijelo sankciju odgovornoj osobi u Hrvatskom saboru, mjeru ustege od plaće zbog ne odgovaranja na poziv. I još mogući problem, a predsjednica je Povjerenstva je o tome u uvodu govorila, da postoji spor oko tumačenja „imenovani“ ili „imenovanja kao dužnosnik.“ To je također područje jer zakon nije precizno u tome definiran, koje zahtjeva zakonodavni popravak.

Kadrovska ekipiranost ureda u 2013. nije bila dobra, izražavam nadu da je u 2014. to popravljeno.

Tehnička opremljenost ureda Povjerenstva nije bila zadovoljavajuća i pitam da li se nešto u ovoj godini promijenilo i da li tu stvari idu na bolje? I završavam sljedećim. I Vlada je u svojem mišljenju u ovom izvještaju, a i u izvještaju na stranici 13 piše da je u Ministarstvu uprave formirano Stručno povjerenstvo u cilju ocjene potreba i izrada mogućih izmjena i dopuna zakona. Dakle, samo povjerenstvo upućuje na potrebu da se zakon mijenja, dopunjuje i čisti, Vlada je čisto prihvatila takvo stajalište, a predsjednica Povjerenstva je rekla da te prijedloge koje će dati u sklopu stručne skupine koja je pri ministarstvu, želi temeljiti na što više iskustva u radu, ali sam primjetio da je na Upravnom sudu završilo 15 predmeta, 15 žalbi. Zanima je koliko je Upravni sud riješio tih predmeta koje bi mogle poslužiti kao dobar temelj za predlaganje popravka tog zakona i bilo bi po meni upitno da prihvaćajući ovo izvješće Sabor svojim zaključkom ipak definira krajnji rok do kada bi Vlada trebala predložiti izmjene i dopune popravljajući ovaj zakon, kako u izvještajima za sljedeće godine se ne bi moralo konstatirati da postoje 6 značajnih pravnih praznina, a posebice zbog toga, dakle vraćam se na početak, kako bi u Hrvatskoj konačno počeli svi ispravno shvaćati, tumačiti i primjenjivati institut sukoba interesa.